

Małgorzata Dudzińska

Porównanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z Planem rozwoju Obszarów Wiejskich dla Polski na lata 2004-2006 : podobieństwa i różnice

Acta Scientiarum Polonorum. Administratio Locorum 10/2, 21-37

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PORÓWNANIE PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007–2013 Z PLANEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH DLA POLSKI NA LATA 2004–2006 – PODOBIENSTWA I RÓŻNICE

Małgorzata Dudzińska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Streszczenie. Rozwój obszarów wiejskich jest wyjątkowo ważną gałęzią polityki Unii Europejskiej, ponieważ ponad połowa ludności państw członkowskich zamieszkuje tereny wiejskie, które stanowią ponad 90% ich powierzchni. Rozwój obszarów wiejskich jest jednym z priorytetów polityki Unii Europejskiej. Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich... 2004 (PROW 2004–2006) i Program Rozwoju Obszarów Wiejskich... 2010 (PROW 2007–2013) są dokumentami, w których określono cele, zasady i priorytety wspierające działania tego typu.

Celem artykułu jest przedstawienie podobieństw i różnic między tymi dokumentami oraz dokonanie analizy wykorzystania środków finansowych pochodzących z tych programów przez województwa.

Słowa kluczowe: obszary wiejskie, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Polski na lata 2004–2006

WPROWADZENIE

Rozwój obszarów wiejskich jest wyjątkowo ważną gałęzią polityki Unii Europejskiej. Ponad połowa ludności państw członkowskich zamieszkuje tereny wiejskie, które stanowią ponad 90% ich powierzchni. Produkcja rolna oraz leśna pełni wciąż ważną rolę w użytkowaniu oraz gospodarowaniu zasobami naturalnymi obszarów wiejskich. Rozwój tych ostatnich jest więc jednym z priorytetów polityki Unii Europejskiej. Wiele terenów wiejskich boryka się z problemami, które stanowi: niska konkurencyjność przedsiębiorstw leśnych i rolnych, mniejszy przeciętny dochód na osobę na terenach wiejskich w porównaniu z miastami, słabo rozwinięte usługi, niski poziom wykształcenia itp. Mimo wszystko obszary wiejskie mogą także sporo zaproponować. Głównym ich walorem jest

Adres do korespondencji – Corresponding author: Małgorzata Dudzińska, Katedra Katastru i Zarządzania Przestrzennego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Romana Prawocheńskiego 15, 10-724 Olsztyn, e-mail: gosiadudzi@uwm.edu.pl

to, że zaopatrują ludność w podstawowe surowce, a także stanowią cenne miejsce wypoczynku i rekreacji ze względu na wspaniałe krajobrazy. Podstawowym celem polityki rozkwitu terenów wiejskich jest stawienie czoła wyzwaniom, które stoją przed ludnością zamieszkującą te tereny, oraz wykorzystanie potencjału tych miejsc.

Celem artykułu jest przedstawienie podobieństw i różnic między Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 [2004] a dokumentem, który obecnie obowiązuje, czyli Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 [2010] oraz dokonanie analizy wykorzystania środków finansowych pochodzących z tych programów przez województwa.

PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH DLA POLSKI NA LATA 2004–2006

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich...2004 (PROW 2004–2006) jest dokumentem, w którym określono cele, zasady i priorytety wspierania rozwoju obszarów wiejskich w kraju. Zadaniem działań objętych planem było wspieranie rozwoju obszarów wiejskich, z naciskiem na charakterystykę i ich funkcje – nie tylko rolnicze, ale także związane z ochroną środowiska, tradycyjnego krajobrazu, jak również ochroną lokalnych ras zwierząt i odmian roślin. PROW 2004–2006 został stworzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wprowadzany był na obszarze całego kraju. Dokument zatwierdziła Komisja Europejska 6 września 2004 r. Instrumenty planu pomagały w realizacji dwóch celów strategicznych zawartych w polityce UE, tj.: zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz polepszania konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej. Wśród wybranych działań znajdują się też identyczne działania z tymi realizowanymi w państwach WE-15 oraz takie, które przydzielono jedynie dla nowych państw członkowskich, jak np. wspieranie gospodarstw niskotowarowych oraz grup producentów rolnych, a zwłaszcza uzupełnienie płatności bezpośrednich [Szumski 2007]. Na realizację PROW 2004–2006 przeznaczono ponad 3,5 mld euro, z czego środki unijne wynosiły około 79,8%, a krajowe – 20,2%. Założenia strategiczne planu realizowano za pomocą dziewięciu działań. Stanowił on poważny argument wsparcia polskiego rolnictwa po przystąpieniu Polski do UE. Poszczególne działania korelowały z najważniejszymi działaniami Sektorowego Programu Operacyjnego oraz odpowiadały strategicznym celom Narodowego Planu Rozwoju. Te cele dotyczą m.in. poszerzenia konkurencyjnej gospodarki, która jest w stanie płynnie się rozwijać, zagwarantować spadek bezrobocia, uzyskać jedność społeczno-ekonomiczną, a także przestrzenną z krajami UE [Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich... 2004].

Działania planu podzielono na dwie grupy. W pierwszej znalazły się instrumenty, które są wprowadzane w krajach UE od kilku lub kilkunastu lat. Są to m.in.: wspieranie obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, renty strukturalne, program rolno-środowiskowy oraz zalesianie gruntów rolnych. Do drugiej grupy natomiast przydzielono nowe działania zaproponowane przez Komisję Europejską nowym krajom członkowskim. Do tych instrumentów należą m.in.: wsparcie dla gospodarstw niskotowarowych, wsparcie grup producentów rolnych, dostosowanie do standardów UE oraz pomoc techniczna. Spośród ośmiu wymienionych działań jedynie pomoc techniczną skierowano

do instytucji, które wspierały lub wdrażały PROW 2004–2006. Inne działania nastawiono natomiast na pomoc ludności wiejskiej (głównie rolnikom). Polska zdecydowała ponadto na przeniesienie pewnej ilości pieniędzy na uzupełnienie płatności bezpośrednich.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007–2013

PROW 2007–2013 jest programem unijnym wspierającym inwestycje w rolnictwie i przetwórstwie, które mają zwiększyć konkurencyjność sektora rolno-spożywczego. Obejmuje działania związane z rozwojem obszarów wiejskich polegające na: usprawnieniu rywalizacji sektora rolnego, umożliwieniu rentowności gospodarstwom rolnym, ochronie środowiska i społecznym wymiarze postępu na terenach wiejskich. Jest to wywieranie wpływu na rolnictwo w taki sposób, aby wyeksponować walory środowiskowe i krajozabrazowe obszarów wiejskich. PROW 2007–2013 jest największym programem wspierającym sektor rolno-spożywczy w historii kraju. Przewidziano w nim fundusze na utworzenie nowych miejsc pracy, polepszenie jakości życia i „organizowanie lokalnych grup działania opierających się na partnerstwie społeczności lokalnych, organizacji branżowych i samorządów do urzeczywistniania inicjatyw służących szeroko pojętemu rozwojowi [Realizacja PROW... 2011]. Realizowany jest przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Kwota wynosząca ok. 17,4 mld euro stanowi jego budżet. Składają się na niego środki unijne pochodzące z Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – 13,4 mld euro oraz środki pochodzące z budżetu krajowego – około 4 mld euro. Dokument ten precyzuje priorytety, cele, a także zasady, w oparciu o które będą wspierane działania w ramach PROW 2007–2013.

Program stawia sobie za cele m.in. [Dotacje unijne... 2011]:

- przyspieszenie modernizacji gospodarstw rolnych;
- podwyższenie konkurencyjności przetwórstwa spożywczego i klasy żywności;
- ożywienie przemian w rolnictwie i rynku ziemi;
- zachęcanie rolników do gospodarowania w sposób ekologiczny oraz utrzymania rodzimych ras i siedlisk roślin;
- wspieranie dopłatami działalności rolniczej na terenach ONW;
- zalesianie gruntów o małej przydatności rolniczej;
- pobudzenie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na wsi;
- odnowę wsi, pobudzenie aktywności ludności wiejskiej i budowę majątku społecznego na wsi;
- zwiększenie kwalifikacji zawodowych rolników i właścicieli lasów oraz uproszczenie im dostępu do płatnych usług doradczych;
- polepszenie poziomu życia na wsi.

Działania programu przypisano czterem osiom priorytetowym, co ma wpłynąć na zrealizowanie celów, które mogą zlikwidować problemy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne [Lokalna Grupa... 2011].

PROW 2007–2013 zawiera 22 działania, które są realizowane w ramach czterech osi priorytetowych oraz działanie dodatkowe „Pomoc techniczna”. Wszystkie są finansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowego budżetu. 14 działań wprowadza ARiMR, sześć wdrażają samorzady wojewódzkie, a po jednym Agencja Rynku Rolnego i Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) [Agencja Restrukturyzacji... 2011].

ANALIZA PODOBIEŃSTW I RÓŻNIC

Porównanie Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 – zawarto w tabeli 1.

Tabela 1. Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 a Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Table 1. Rural Development Plan for the years 2004–2006 vs. Rural Development Programme for the years 2007–2013

Podobieństwa Similarities	Różnice Differences
1. PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013 – wdrażane w całym kraju.	1. PROW 2004–2006 realizowano trzy lata, a PROW 2007–2013 przewidziano na siedem lat.
1. Both are being or were implemented throughout the country.	1. The RDP 2004–2006 implemented for 3 years, the implementation period for the RDP 2007–2013 is to be 7 years.
2. Cały obszar kraju w obu dokumentach określony został jako region słabo rozwinięty (PKB na jednego mieszkańca nie przekracza 75% średniej UE).	2. Na PROW 2007–2013 przeznaczono więcej środków pieniężnych niż na PROW 2004–2006.
2. The entire area of the country has been referred to as poorly developed (GDP per capita does not exceed 75% of EU average)	2. More funds were allocated to the RDP 2007–2013 than to the RDP 2004–2013.
3. Głównym celem obu dokumentów jest wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz zwiększenie konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.	3. W PROW 2004–2006 realizowano działania mające za zadanie osiągnięcie dwóch celów, w których funkcjonowały cztery priorytety.
3. The aim of both documents is to support the development of rural areas and to increase the competitiveness of the agri-food sector.	3. Activities taken within the RDP 2004–2006 aimed at achieving 2 goals with 4 priorities within them.
4. W obu przypadkach środki finansowe pochodziły w ok. 80% z EFRROW i z ok. 20% z budżetu państwa.	4. Cele, zadania i priorytety w ramach PROW 2007–2013 określono poprzez cztery osie priorytetowe.
4. Both the RDP 2004–2006 and the RDP 2007–2013 implementation were 80% funded by the European Agricultural Fund for Rural Development and 20% by the state.	4. The goals, assignments and priorities within the programme are outlined by 4 priority axes.
5. PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013 zostały opracowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.	5. PROW 2004–2006 realizowany był przez dziewięć działań, natomiast PROW 2007–2013 wykonywany jest przez 23 działania.
5. The RDP 2004–2006 and RDP 2007–2013 have been developed by the Minister of Agriculture and Rural Development.	5. The 2004–2006 RDP was implemented through 9 activities, whereas the RDP 2007–2013 is being implemented through 23 activities.
	6. Działania PROW 2007–2013 mają przypisane kody (we wcześniejszym etapie – nie).

-
6. Oba dokumenty ukierunkowane są na aspekty społeczne, ekonomiczne i środowiskowe rozwoju obszarów wiejskich.
- 6 Both documents have targeted social, economic and environmental aspects of rural development.
7. Niektóre działania realizowane są w obu dokumentach m.in.:
- renty strukturalne;
 - zalesianie gruntów rolnych;
 - wspieranie grup producentów rolnych;
 - wspieranie działalności rolniczej na obszarach ONW;
 - wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt;
 - pomoc techniczna.
7. Some activities are implemented by both documents, e.g.:
- structural pensions;
 - afforestation of agricultural land;
 - supporting groups of agricultural producers;
 - supporting agricultural production on areas with unfavourable conditions;
 - supporting agri-environmental activities and those to improve animal well-being;
 - technical assistance.
8. W ramach PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013 zostały wyznaczone władze i organy odpowiedzialne, tj.:
- organ zarządzający;
 - agencja płatnicza;
 - jednostka koordynująca;
 - jednostki certyfikujące;
 - audyt wewnętrzny.
8. The following responsible units have been appointed both for the RDP 2004–2006 and the RDP 2007–2013, i.e.:
- the managing body;
 - the payment unit;
 - the coordinating unit;
 - certifying units;
 - internal auditing unit.
9. Jednostki zarządzające mają podobne zadania, m.in.:
- zarządzanie;
 - monitoring;
 - promocję i informację na temat PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013;
 - ocenę realizacji dokumentów.
9. The managing unit has the same scope of competences, inter alia:
- management;
 - monitoring;
 - promotion and information about the RDP 2004–2006 and the RDP 2007–2013;
6. Activities taken within the programme have codes assigned to them (unlike in the earlier stage).
7. PROW 2004–2006 realizował cele Narodowego Planu Rozwoju w zakresie polityki rozwoju obszarów wiejskich, natomiast PROW 2007–2013 realizuje cele Strategii Krajowej Rozwoju Obszarów Wiejskich.
7. The 2004–2006 RPD pursued the goals of the National Development Plan with respect to the rural development policy, whereas the 2007–2013 RPD is pursuing the goals of the National Strategy of Rural Development.
8. Terytorium Polski wg PROW 2004–2006 było sklasyfikowane jako obszar celu I, zaś na podstawie założeń PROW 2007–2013 określono je jako obszar celu konwergencji.
8. The 2004–2006 RPD classified Poland as Goal I area, whereas the RDP 2007–2013 classifies it as the Convergence Goal area.
9. W ramach PROW 2007–2013 wprowadzono 17 nowych działań, m.in.: szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie, ułatwienie startu młodym rolnikom, przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych.
9. The 2007–2013 RPD introduces 17 new activities, i.e.: vocational training for people employed in agriculture, facilitating young farmers' starting in their profession, restoration of the agricultural production potential after destruction caused by natural disasters.
10. W ramach PROW 2007–2013 nie powołano Urzędu Poglębionej Kontroli i Biura Międzynarodowych Relacji Skarbowych.
10. The following units were not set up for the RDP 2007–2013: The in-Depth Supervision Office and International Treasury Relations Office.
11. Organem zarządzającym wg PROW 2004–2006 było Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w przypadku PROW 2007–2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
11. Ministry of Agriculture and Rural Development was the managing body for the 2004–2006 RPD, whereas it was the Minister of Agriculture and Rural Development in the 2007–2013 RPD.
12. Agencja płatnicza w ramach PROW 2007–2013 ma większy zakres zadań w porównaniu z poprzednim dokumentem.
12. The scope of duties of the payment agency is broader in the 2007–2013 RDE as compared to the previous document.
-

-
- evaluation of the plan and programme implementation.
 - 10. Rolę agencji Płatniczej w obu dokumentach sprawuje ARIMR.
 - 10. The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture has played the role of the payment unit in both documents.
 - 11. W obu dokumentach agencja płatnicza ma podobne zadania, tj.:
 - przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków;
 - dokonywanie płatności;
 - kontrolę realizacji planu i programu.
 - 11. The payment unit has had similar assignments, i.e.:
 - accepting and considering applications;
 - making payments;
 - supervising the implementation of the plan and programme.
 - 12. Jednostka koordynująca w obu dokumentach ma podobne zadania wykonywane przez jednostkę powołaną w strukturze MRIRW i są to m.in.:
 - analiza sprawozdań pochodzących od agencji płatniczej;
 - tworzenie własnych sprawozdań i przysyłanie ich do Komisji Europejskiej.
 - 12. The coordinating unit in both documents has similar assignments, which are carried by a designated unit within the Ministry of Agriculture and Rural Development; including, for example:
 - analysis of reports from the payment agency;
 - preparing its own reports and sending them to the European Commission.
 - 13. Jednostka certyfikująca jest jednostką niezależną od agencji płatniczej i jednostki zarządzającej oraz koordynującej. Rolę jednostki certyfikującej w obu przypadkach sprawuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej;
 - zadaniem jednostki certyfikującej jest kontrola rachunków agencji płatniczej, sprawdzenie ich prawdziwości, dokładności i kompletności.
 - 13. The certifying unit is independent of the payment agency as well as the managing and coordinating unit:
 - the role of the certifying unit is played by the General Fiscal Inspector in both cases;
 - the duties of a certifying unit in the RDP 2004–2006 and in the RDP 2007–2013 include controlling the payment agency accounts, verifying their authenticity, accuracy and completeness.
 - 13. W ramach PROW 2004–2006 zadania jednostki koordynującej sprawowała wyznaczona komórka w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, natomiast w PROW 2007–2013 funkcję tę piastuje Minister Rolnictwa.
 - 13. The role of the Coordinating Unit in the 2004–2006 RDP was played by a designated unit in the Ministry of Agriculture and Rural Development, whereas it is played by the Minister of Agriculture in the Programme
 - 14. Zadania wyznaczone przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej w ramach PROW 2004–2006 należały do Biura ds. Certyfikacji i Poświadczeń Środków z Unii Europejskiej, a w zakresie PROW 2007–2013 wykonuje je Departament Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej.
 - 14. The difference between the Certifying Unit in the RPD 2004–2006 and the RPD 2007–2013 RPD is that the assignments set by the General Fiscal Inspector in the RPD 2004–2006 are carried out by the Office for Certification of EU Funds, while such assignments in the 2007–2013 RDP were carried out by the Department of Safeguarding Financial Interests of the European Union.
 - 15. Różnicą w działaniu „Renta strukturalna” jest wysokość podstawowej stawki. Wysokość renty w ramach PROW 2007–2013 jest mniejsza niż wcześniej.
 - 15. The main difference in the activity „Structural pension” is the amount of the basic rate. The amount of pension within the RPD 2007–2013 is lower than previously.
 - 16. W ramach działania „Renta strukturalna” w okresie programowania 2007–2013 brakuje terminu żywotność ekonomiczna gospodarstwa.
 - 16. The activity in the 2007–2013 programming period does not include the term economic viability of a farm.
 - 17. Działanie „Zalesianie gruntów rolnych w ramach programu” poszerzono jeszcze o zalesienie gruntów innych niż rolne; zakres tego działania na podstawie PROW 2007–2013 podzielono na dwa schematy.
 - 17. The activity named „Afforestation of Agricultural Land” was expanded by afforestation of land other than agricultural land. The scope of the activity under the RDP 2007–2013 is divided into two schemes.
 - 18. W PROW 2007–2013 dodano dwa nowe warunki, które musi spełnić beneficjent:
-

-
14. Audyt wewnętrzny w obu przypadkach jest powołany do życia w jednostkach zaangażowanych w realizację planu i programu. Nie jest zaangażowany w żadną działalność operacyjną jednostki. Pełni on funkcję doradczą oraz zapewnia prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania finansowego i kontroli.
14. In both cases, an internal audit is set up in units responsible for carrying out the RDP 2004–2007 and the RDP 2007–2013;
- it is not involved in any operational activities of the unit;
 - it plays an advisory role and ensures proper operation of the system of financial management and control.
15. Działanie „Renty strukturalne” w obu dokumentach ma za zadanie poprawić strukturę agrarną kraju, zwiększyć ich dochodowość oraz zapewnić źródło dochodu rolnikom zaprzestającym prowadzenia działalności;
- w obu przypadkach beneficjent starający się o rentę musi spełniać te same kryteria;
 - udział beneficjenta w ramach działania „Renta strukturalna” wyklucza go z uczestniczenia w innych działaniach.
15. The activity „Structural pensions” is to improve the agricultural structure in a country, to improve its profitability and provide a source of income to farmers who give up on agricultural activity;
- a beneficiary who applies for the pension must meet the same conditions in both cases;
 - a beneficiary's participation in a „Structural pension” activity excludes him from participation in other activities.
16. W ramach PROW 2007–2013 renta strukturalna wypłacana jest tylko do momentu ukończenia wieku emerytalnego.
16. The structural pension under the RDP 2007–2013 will be paid only until the age which entitles to a pension
17. Działanie „Zalesianie gruntów rolnych” ma za zadanie zwiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zachowanie i umocnienie ich ekologicznej stabilności;
- w obu dokumentach działanie obejmuje formy pomocy, tj. pomoc na zalesienie oraz premię pielęgnacyjną i zalesieniową;
 - wysokość wsparcia zależy od tych samych kryteriów i polega na refundacji kosztów założenia uprawy oraz wykonaniu poprawek w drugim roku.
17. The activity „Afforestation of agricultural land” is to increase the area of forests and
- otrzymanie pozytywnej decyzji o warunkach zagospodarowania terenu;
 - pozytywna opinia na temat zalesienia planowanego w parku krajobrazowym, narodowym lub w rezerwacie przyrody.
18. The 2007–2013 RDP includes 2 new conditions that must be met by the beneficiary:
- he has to have obtained approval of the conditions of land development;
 - he has obtained approval for the afforestation planned for a landscape, national park or a nature reserve.
19. Premia zalesieniowa w ramach PROW 2007–2013 wypłacana jest przez 15 lat (wcześniej 20 lat); otrzymywać ją będą w pełnym wymiarze jedynie rolnicy, których udział dochodu z rolnictwa przekraczał 25% (w ramach PROW 2004–2006 próg wynosił 20%).
19. An afforestation bonus under the RDP 2007–2013 is paid out for 15 years (previously for 20 years). The full amount will be paid only to farmers whose income from agriculture accounts for more than 25% (the limit was 20% under the RDP 2004–2006).
20. Na podstawie PROW 2004–2006 więcej osób mogło się starać o dotacje w ramach działania „Zalesienie gruntów rolnych”.
20. More people could apply for subsidies within the „Afforestation of agricultural” land activity under the RDP 2004–2006.
21. W działaniu „Wspieranie grup producentów rolnych” różnica polega na tym kto uznaje grupę producentów rolnych, w PROW 2004–2006 – wojewoda, a w PROW 2007–2013 – marszałek właściwy dla siedziby grupy.
21. The difference in the activity „Supporting groups of agricultural” producers lies in who recognises a group of agricultural producers; it was a provincial governor under the RDP 2004–2006 and the provincial marshal for the group's seat under the 2007–2013 RDP.
22. Podstawową różnicą działania „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach ONW” w obu dokumentach stanowią zasady, które musi spełniać beneficjent, aby mógł otrzymać pomoc.
22. The main difference with respect to the activity „Supporting agricultural activities in areas with unfavourable conditions” are the conditions that a beneficiary must meet to receive aid.
23. Fundamentalną różnicą w działaniu „Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych
-

-
- maintain and strengthen their ecological stability;
- the activity in both documents includes forms of aid, i.e. funds for afforestation as well as nursing and afforestation bonus;
 - the amount of aid depends on the same criteria; the aid involves reimbursing the cost of setting up a plot and making corrections in the second year.
18. Działanie „Wspieranie grup producentów rolnych” ma na celu pomoc producentom rolnym zrzeszonych w grupach w realizacji działań przystosowujących te gospodarstwa do wymogów rynku;
- pomoc jest udzielana przez pięć pierwszych lat działania grupy;
 - beneficjentem tego działania są grupy producentów rolnych;
 - w PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013 wysokość wsparcia jest taka sama.
18. The activity „Supporting groups of agricultural producers” aims to provide aid to groups of agricultural producers in their activities which help them to act in open market conditions;
- aid is usually provided for the first five years of a group;
 - groups of agricultural producers benefit from the activity;
 - the amount of aid is the same in the RDP 2004–2006 and the RDP 2007–2013.
19. Działanie „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach ONW” ma za zadanie (wg założeń obu dokumentów) zapewnić ciągłość rolniczego użytkowania ziemi, utrwalić walory krajobrazowe oraz propagować rolnictwo ekologiczne;
- wsparcie przeznaczone jest dla gospodarstw o niekorzystnych warunkach gospodarowania;
 - wsparcie wypłacane jest co roku w formie dopłat wyrównawczych do ha użytków rolnych;
 - wysokość wsparcia w obu przypadkach jest taka sama;
 - beneficjentem jest producent rolny.
19. The activity „Support for agriculture in regions with unfavourable conditions for agricultural activities” is to ensure continuous use of land, preserve the landscape value and promote environment-friendly agriculture;
- support is provided to farms situated on land where conditions for crop cultivation are not favourable;
- i poprawy dobrostanu zwierząt” jest zmiana nazwy w późniejszym okresie programowania na „Program rolnośrodowiskowy”.
23. The fundamental difference in the activity named „Supporting agri-environmental activities and those aimed to improve animal well-being” is its name, which was later changed into „Agri-environmental programme”.
24. Liczba pakietów – w PROW 2004–2006 było ich siedem, natomiast w PROW 2007–2013 stworzono ich dziewięć.
24. There were 7 of them in the 2004–2006 RDP, whereas the 2007–2013 RDP contains 9.
25. W PROW 2007–2013 stworzono jeden nowy pakiet i trzy zmodyfikowano.
25. RDP 2007–2013 in the program created a new package and two modified.
26. W PROW 2004–2006 każdy pakiet miał specyficzny kod, a w PROW 2007–2013 tego nie ma. W PROW 2007–2013 w tym działaniu nie występuje termin „zwykła dobra praktyka rolnicza”.
26. Unlike in the RDP 2007–2013, each package in the 2004–2006 RDP had a specific code. There is no term „ordinary good agricultural practice in this activity in the RDP 2007–2013.
27. Przyjęto inne lata, na podstawie których wyliczano wysokość płatności. W PROW 2004–2006 były to lata 1999–2001, zaś w PROW 2007–2013 – lata 2001–2003.
27. Different years have been taken for calculating the amounts of payment. Those were the years 1999–2001 in the RDP 2004–2006 and 2001–2003 in the RDP 2007–2013.
28. W działaniu „Pomoc techniczna” podstawową różnicą jest liczba schematów w zakresie pomocy. W PROW 2004–2006 były dwa, natomiast w obecnym PROW 2007–2013 są trzy.
28. The main difference in the next activity, i.e. Technical assistance is the number of aid schemes. There were 2 schemes in 2004–2006, whereas there are 3 in the current 2007–2013 RDP.
29. Pomoc w latach 2004–2006 była w formie zwrotu 100% wartości kosztów, zaś w latach 2007–2013 zwrot kosztów może wynieść 100%, ale może być mniejszy.
-

-
- support is paid every year as compensation payments for agricultural area;
 - the amount of aid is the same in both cases;
 - the agricultural producer is the beneficiary.
20. Pomoc techniczna w obu dokumentach jest działaniem dodatkowym;
- działanie ma wzmocnić system wdrażania PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013, jego kontrolę, monitorowanie, a także pełnić funkcje promocyjne i stworzyć efektywny system informacji o obu dokumentach;
 - w ramach działania stworzono schematy (dwa schematy są realizowane w obu dokumentach);
 - beneficjent – instytucje zaangażowane w realizację PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013.
20. „Technical support” in both documents is an additional assignment;
- the activity is to strengthen the system of implementation of the RDP 2004–2006 and the RDP 2007–2013, its control and monitoring; it also helps to promote and develop an effective system of information about both documents;
 - there are schemes developed within the activity (2 schemes are carried out under both documents);
 - institutions involved in execution of the 2004–2006 RDP and the 2007–2013 RDP benefit from them.
21. Celem działania „Wpieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” jest poprawa środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich;
- działanie obejmuje pakiety rolnośrodowiskowe,
 - płatności – w postaci zryczałtowanej na podstawie utraconego dochodu oraz poniesionych kosztów, wypłacane każdego roku;
 - beneficjentem jest rolnik.
21. The activity „Supporting agri-environmental activities and those aimed to improve animal well-being” is to protect the natural environment and improve rural areas;
- the activity includes agricultural and environmental packages
 - lump payments are made every year based on lost income and incurred costs
 - the farmer is the beneficiary
-

Źródło: Opracowanie własne

Source: Own study

Tabela 2. Wykorzystanie środków PROW 2004–2006 przez województwa
 Table 2. Consumption of funds under RDP 2004–2006 (millions PLN) by activity

Nazwa województwa Province	Działania Activities										Suma Total	Udział [%] Share [%]
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
	I – „Renty strukturalne” I – „Structural pensions”	II – „Wsparanie gospodarstw niskotowarowych” II – „Support for semi-subsistence farms”	III – „Wsparanie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarczych” III – „Support for agriculture in regions with unfavourable conditions for agricultural activities”	IV – „Wsparanie przedsiębiorstw rolniczych” IV – „Supporting agri-environmental activities and those aimed at improving animal well-being”	V – „Zalesianie gruntów rolnych” V – „Afforestation of agricultural land”	VI – „Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE” VI – „Adaptation of agricultural farms to the EU standards”	Pozostałe – „Grupy producentów rolnych”, „Pomoc techniczna”, „Ubezpieczenie płatności obszarowych” The other – „Agricultural producer groups”, „Technical assistance”, „Support payments”					
Dolnośląskie	111,09	25,38	134,81	55,90	24,01	17,86	193,93	562,98	3,95			
Kujawsko-pomorskie	164,13	51,64	198,27	41,11	21,23	440,66	248,92	1165,96	8,19			
Lubelskie	206,18	235,10	248,55	79,12	25,66	85,47	307,43	1187,51	8,34			
Lubuskie	22,10	10,13	112,88	53,77	15,66	20,39	95,94	330,87	2,32			
Łódzkie	226,77	164,68	279,89	25,59	19,17	172,35	206,07	1094,52	7,68			
Małopolskie	83,98	118,28	150,17	25,05	3,98	24,58	126,84	532,88	3,74			
Mazowieckie	361,59	214,50	684,40	55,07	61,27	479,48	515,52	2371,83	16,65			
Opolskie	60,59	15,22	30,82	27,48	3,55	21,95	130,02	289,63	2,03			
Podkarpackie	93,46	91,82	120,47	48,26	27,46	17,98	115,81	515,26	3,62			
Podlaskie	190,15	64,70	495,78	31,58	19,72	213,85	238,73	1254,51	8,81			
Pomorskie	63,99	29,69	180,61	69,81	26,24	133,93	188,00	692,27	4,86			
Śląskie	53,63	53,63	54,19	12,72	10,12	19,88	112,09	316,26	2,22			
Świętokrzyskie	122,93	162,84	102,80	29,87	12,36	37,05	110,96	578,81	4,06			

cd. tabeli 2 – cont. Table 2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Warmińsko-mazurskie		76,82	20,62	274,08	54,11	73,59	171,00	234,79	905,01	6,35
Wielkopolskie		194,28	77,06	474,30	86,84	20,47	541,81	443,93	1838,69	12,91
Zachodniopomorskie		52,08	12,96	166,24	118,63	20,02	39,23	197,54	606,70	4,26
Suma		2083,77	1348,25	3708,26	814,91	384,51	2437,47	3466,52	14243,69	100,00
Udział [%]		14,63	9,47	26,03	5,72	2,70	17,11	24,34	100,00	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARIMR

Source: Prepared by the author based on data from the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Tabela 3. Wykorzystanie środków PROW 2007–2013 przez województwa
Table 3. Consumption of funds by provinces under RDP 2007–2013

Nazwa województwa Province	Numer dziańania Number of activity																							Suma Total	Udział [%] Share [%]
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
Dobrużskie	1,50	8,05	22,56	0,02	146,11	25,86	0,00	0,00	0,24	15,47	192,58	30,15	9,24	6,38	1,98	7,08	20,31	0,40	0,00	4,06	492,00	4,18			
Kujawsko-pomorskie	2,19	30,10	39,26	0,21	299,72	59,06	0,00	0,00	0,02	9,88	274,51	61,28	7,33	12,41	3,44	16,13	20,55	0,66	0,00	4,43	841,18	7,15			
Lubelskie	4,19	40,03	52,74	0,13	245,89	80,16	9,51	0,54	0,18	0,93	347,62	44,73	11,67	28,09	11,31	25,70	27,66	2,23	0,00	7,19	940,49	7,99			
Lubuskie	0,56	3,13	4,59	0,00	99,60	6,04	0,24	0,00	0,06	11,61	164,50	23,88	4,10	4,32	2,02	1,58	9,72	0,05	0,01	2,55	338,54	2,88			
Łódzkie	3,21	26,90	40,49	0,24	160,22	62,87	0,00	0,00	0,01	2,14	398,98	10,65	8,29	14,82	1,37	8,68	12,22	0,22	0,00	3,25	754,56	6,41			
Małopolskie	3,67	4,60	25,17	0,12	85,24	35,71	0,00	0,08	0,41	0,65	202,30	30,79	2,52	16,72	10,74	1,00	13,96	0,16	0,00	7,47	441,32	3,75			
Mazowieckie	6,22	62,25	72,81	0,73	512,71	74,62	0,56	0,00	0,01	3,86	968,10	55,37	31,26	37,44	14,04	2,02	38,75	0,49	0,02	9,76	1 891,01	16,07			
Opolskie	1,00	5,63	14,59	0,06	119,70	8,17	0,00	0,00	0,01	10,98	46,81	8,29	2,45	7,65	2,58	0,22	2,78	0,16	0,00	2,85	233,92	1,99			
Podkarpackie	3,14	6,90	27,66	0,75	56,88	11,70	0,68	0,00	0,37	0,58	171,50	28,91	11,89	13,52	12,72	17,24	32,15	0,94	0,00	7,96	405,29	3,44			
Podlaskie	2,79	30,50	29,49	0,22	407,74	27,49	0,00	0,00	0,26	2,35	702,17	42,69	7,76	17,56	7,07	16,21	24,72	0,55	0,00	3,80	1 323,37	11,24			
Pomorskie	1,21	10,45	13,10	0,00	167,54	23,94	0,00	0,00	0,01	6,79	261,08	47,50	12,05	7,38	3,37	2,24	5,76	0,53	0,00	4,86	567,82	4,82			
Śląskie	1,41	4,80	14,88	0,00	70,42	27,60	2,17	0,00	0,02	4,61	86,48	5,59	2,85	9,05	13,66	3,61	11,80	0,42	0,00	4,61	263,98	2,24			
Świętokrzyskie	2,82	12,35	32,11	0,00	132,59	9,03	0,00	0,00	0,18	0,17	139,10	20,67	8,63	14,15	6,91	16,92	21,06	2,11	0,00	5,78	424,57	3,61			
Warmińsko-mazurskie	1,34	10,78	20,66	0,54	238,10	10,40	0,00	0,00	0,14	7,15	373,55	63,92	26,26	11,38	4,88	11,30	19,92	1,70	0,00	3,48	805,29	6,84			

cd. tabeli 3 – cont Table 3

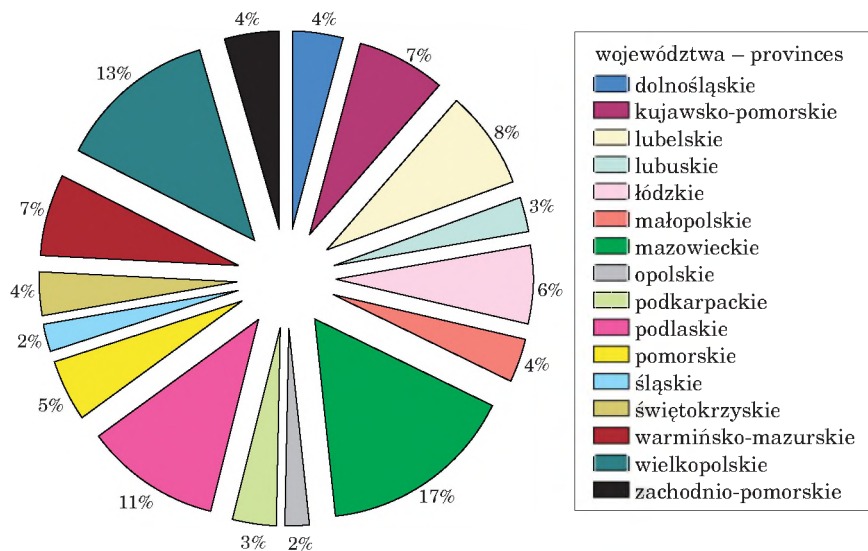
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Wielkopolskie	4,19	43,05	47,08	0,54	523,72	94,74	8,81	0,00	0,01	18,48	636,26	48,83	9,93	30,83	13,11	14,48	18,77	1,22	0,01	7,82	1 521,87	12,93	
Zachodnio-pomorskie	0,89	3,35	12,60	0,00	168,62	9,37	5,85	0,00	0,08	8,78	235,35	58,26	8,19	5,64	2,95	0,00	3,58	0,02	0,00	2,09	525,62	4,47	
Suma	40,34	302,85	469,77	3,37	3 434,80	566,76	27,83	0,61	2,02	104,42	5 200,70	581,22	164,42	237,34	112,14	144,42	283,70	11,85	0,04	81,95	11 770,83	100,00	
Udział [%]	0,34	2,57	3,99	0,03	29,18	4,81	0,24	0,01	0,02	0,89	44,18	4,94	1,40	2,02	0,95	1,23	2,41	0,10	0,00	0,70	100,00	X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARIMR

Source: Prepared by the author based on data from the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Objaśnienia – Explanation:

- 111 – „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” – „Vocational training for persons employed in agriculture and forestry”
- 112 – „Ułatwianie startu młodym rolnikom” – „Setting up of young farmers”
- 113 – „Renty strukturalne” – „Structural Pensions”
- 114 – „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” – „Use of advisory services by farmers and forest owners”
- 121 – „Modernizacja gospodarstw rolnych” – „Modernisation of agricultural holdings”
- 123 – „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” – „Adding value to primary agricultural and forestry production”
- 125 – „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa” – „Improving and developing infrastructure related to the development and adaptation of agriculture and forestry”
- 126 – „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych” – „Restoring forestry production potential damaged as a result of natural disasters and introducing appropriate prevention actions”
- 132 – „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” – „Participation of farmers in food quality schemes”
- 142 – „Grupy producentów rolnych” – „Agricultural producer groups”
- 211 – „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania ONW” – „Support for farming in mountain areas and Support for agriculture in regions with unfavourable conditions for agricultural activities 214 – Supporting agri-environmental activities”
- 214 – „Program rolnośrodowiskowy” – „Supporting agri-environmental activities”
- 221 – „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” – „Afforestation of agricultural land”
- 311 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – „Diversification into non-agricultural activities”
- 312 – „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – „Creation and development of micro-”
- 321 – „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” – „Basic services for the rural economy and population”
- 313 – „Odnowa i rozwój wsi” – „Village renewal and development”
- 413 – „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” – „Implementing local development strategies”
- 421 – „Wdrażanie projektów współpracy” – „Implementing cooperation projects”
- 431 – „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – „Running the local action group”

Rys. 1. Udział województw w zrealizowanych płatnościach
 Fig 1. Participation of provinces in payments

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 2

Source: Prepared by the author based on table 2

Na podstawie tabeli 2 oraz rysunku 1 można stwierdzić, że w ramach PROW 2004–2006 wypłacono 14 243,69 milionów zł. Najwięcej pieniędzy otrzymali beneficjenci z województwa mazowieckiego (2371,83 mln zł), co stanowi ok. 17% wszystkich środków, a w przeliczeniu na mieszkańca 454 zł/os. Drugie miejsce pod względem wykorzystania środków pieniężnych zajmuje województwo wielkopolskie (1838,69 mln zł) – ok. 13%, na mieszkańca 732 zł/os. Na trzecim miejscu natomiast jest województwo podlaskie (1254,51 mln zł), co stanowi około 9%, na mieszkańca – 1051/os zł. Kolejnymi województwami, które wykorzystały najwięcej środków wsparcia finansowego są: kujawsko-pomorskie (1165,96 mln zł, na mieszkańca – 563zł/os), lubelskie (1187,51 mln zł., na mieszkańca – 550 zł/os), a także łódzkie (1094,52 mln zł., 430 zł/os). Najmniej środków wykorzystano w: lubuskiem, opolskiem i śląskiem. Ogólnie w tych województwach wykorzystano około 936,76 mln zł, co w sumie stanowi zaledwie około 6% środków. Najwięcej pieniędzy w przeliczeniu na jednego mieszkańca otrzymały województwa: podlaskie – 1051 z/os, wielkopolskie – 732 zł/os i kujawsko-pomorskie – 563 zł/os, mazowieckie w tym przeliczniku zajmuje dopiero szóste miejsce.

Najwięcej pieniędzy wykorzystano w ramach działania „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” – tabela 2. W ramach działania 3. zrealizowano płatności w wysokości 3708,26 mln zł, co stanowi około 26% środków. Kolejne miejsca zajmują w sumie trzy ostatnie działania, tzn. „Grupy producentów rolnych”, „Pomoc techniczna” oraz „Uzupełnienie płatności obszarowych” (około 3466,52 mln zł., co stanowi około 24% środków). Na trzecim miejscu znajduje się działanie 6 („Dostosowanie gospodarstw do standardów UE”), którego udział wynosi

około 17%. Najmniej pieniędzy, czyli ok. 384,51 mln zł, przeznaczono na działanie 5. („Zalesianie gruntów rolnych”). Duży udział w zrealizowanych płatnościach stanowiło także działanie 1. – „Renty strukturalne” (ok. 15%).

W oparciu o tabelę 3 można stwierdzić, że dotychczas w ramach PROW w latach 2007–2013 pozyskano prawie 11,77 mld zł. Obecnie najwięcej pieniędzy wykorzystano w województwie mazowieckim, ok. 1,89 miliarda złotych (co stanowi ok. 16%). Drugie miejsce pod tym względem zajmuje województwo wielkopolskie (ok. 13%), a trzecie województwo podlaskie (ok. 1,32 mld zł). Prawie miliard złotych wykorzystano do tej pory w lubuskim (ok. 8%). Najmniej pieniędzy zagospodarowano natomiast w województwach: opolskim i śląskim, ich udział wynosi w sumie ok. 4%. Na podstawie danych zawartych w tabeli 3 można również stwierdzić, że najwięcej pieniędzy przeznaczono na działanie 12. („Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”). Kwota zrealizowanych płatności w tym wynosiła 5,2 miliarda złotych. Udział tego działania w ramach zrealizowanych płatności jest największy i wynosi ponad 44%. Kolejnym działaniem, w ramach którego wykorzystano największą ilość pieniędzy, jest działanie 5. („Modernizacja gospodarstw rolnych”). Jego udział wynosi ponad 29% (ok. 3,43 miliarda zł). Obecnie te dwa działania stanowią ponad 73% wszystkich pozyskanych środków finansowych. Trzecie miejsce pod względem wykorzystania pieniędzy zajmuje działanie 123. („Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”). Stanowi ono prawie 5% wykorzystanych środków. Najmniej pieniędzy wykorzystano natomiast w ramach działań 4., 8., 9. i 21. (ponad 6,03 mln zł).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Rozwój obszarów wiejskich pełni ważną rolę w polityce UE, ponieważ ponad połowa ludzi w krajach członkowskich zamieszkuje tereny wiejskie, które zajmują duży odsetek w strukturze użytkowania ziemi. Kolejnymi czynnikami, które skłaniają państwa członkowskie do podjęcia działań w celu rozwoju tych obszarów są walory, jakie ma wieś oraz chęć polepszenia warunków życia zamieszkałej tam ludności. W Polsce w okresie pierwszych trzech lat od momentu przystąpienia kraju do struktur UE funkcjonował Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006, który określał zasady wspierania rozwoju terenów wiejskich. Obecnie rozwój wsi jest zawarty w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Podobieństwa, które występują w PROW 2004–2006 i w PROW 2007–2013 są bazą, na podstawie której opracowano PROW 2007–2013. Główne podobieństwa dotyczą: funkcjonowania kilku działań w ramach obu tych dokumentów, podobnych wymogów odnośnie do beneficjenta, aby mógł otrzymać pomoc, a także podobnych organów odpowiedzialnych za ich wdrażanie. Różnice wynikają natomiast z tego, że PROW 2007–2013 stanowi doskonalszą wersję PROW 2004–2006. Fundamentalnymi różnicami są zwiększenie w PROW 2007–2013 okresu objętego działaniem i zwiększenie liczby działań, za pomocą których możliwy jest efektywniejszy rozwój obszarów wiejskich. Działania są

realizowane w ramach czterech osi priorytetowych, co jest novum w porównaniu ze wcześniejszym planem. Niektóre różnice między PROW 2004–2006 a PROW 2007–2013 są efektem różnych sposobów finansowania. Pierwszy z nich był finansowany przez Sekcję Gwarancji, a więc z wydzielonej części Funduszu Rolnego, natomiast drugi uzyskał finansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego Obszarów Wiejskich.

W pracy przedstawiono również analizę wykorzystania środków z tych programów przez każde województwo. Można z niej wywnioskować, że najskuteczniejsze w wykorzystaniu środków pochodzących z PROW 2004–2006 i PROW 2007–2013 są województwa mazowieckie, wielkopolskie oraz podlaskie, co niewątpliwie spowodowane jest powierzchnią, a także dużą liczbą gospodarstw rolnych. Można zaobserwować kilka pozytywnych wyników z funkcjonowania tych programów – polskie przedsiębiorstwa mogą lepiej konkurować z zagranicznymi, a gospodarstwa rolne powoli dostosowują się do poziomu innych państw UE.

PIŚMIENNICTWO

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, www.arimr.gov.pl, dostęp: 20. 01.2011 r.
- Dotacje unijne. Varia Invest Group, www.v-i-g.pl/index.php?strona_id=15, dostęp: 7.07.2011 r.
- Główny Urząd Statystyczny. Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2010. Informacje i opracowania statystyczne http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_powierzchnia_ludnosc_teryt_2010.pdf, dostęp: 01.06.2011 r.
- Lokalna Grupa działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”, www.lgd-rzl.pl, dostęp: 20. 01.20.2011 r.
- Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Polski na lata 2004–2006. 2004. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. 2010. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa.
- Szumski S., 2007. Wspólna polityka rolna Unii Europejskiej, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Realizacja PROW na lata 2007–2013, www.finansik.pl, dostęp: 20.01.2011 r.

RURAL DEVELOPMENT PROGRAMME VS. RURAL DEVELOPMENT PLAN – SIMILARITIES AND DIFFERENCES

Abstract. Rural development is a particularly important branch of the European Union policy. This is mainly because over half of the population of the member states of the European Union live on rural land, which accounts for 90% of its area. Rural development programme is one of the priorities of the European Union Policy. Both the Rural Development Plan (RDP 2004–2007) [Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich...2004] and Programme (RDP 2007–2013) [Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich...2007] are documents which set out the goals, principles and priorities of supporting rural development in countries. This paper aims to present the similarities and differences

between the Rural Development Plan for the years 2004–2006, and a currently valid document, i.e. the Rural Development Programme for the years 2007–2013, as well as to analyse the consumption of funds from those programmes by the provinces of Poland.

Key words: rural areas, Rural Development Programme, Rural Development Plan

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 15.06.2011